

utólag kiadható:
ján, Főter 479. sz.
fonszám: 58
stések milliméteres dij-
stabás szerint

A MUNKA

Felelős szerkesztő: Szántay István

TÁRSADALMI ÉS POLITIKAI HETILAP

Laptulajdonos: „A Munka” lapvállala

Hogycsik: Stomaton.
Negyedévre 35.000 K
Postacsekki 28.744 sz
Apróhirdetések: szavankint
1000 K., a legkisebb hárde-
tés 10.000 K.

IV. évfolyam. 10. szám.

Ara 3000 K

Salgótarján, 1926. március hó 6

Anya és csecsemővédelem munkája.

Irta: Gróf APPONYI ALBERT

Mindenki átérzi, hogy a kor, melyben élünk különösen pedig hazánk szomorú helyzete: a szocialis problémák sokaságát idézi fel. A szocialpolitika, célja a kirívó társadalmi egyenlőtlenségeknek elsimítása, ha nem is egy csapásra, de elérendő cél az egyenlőség a higiénikus lét-feltételek terén, valamint a kulturális lehetőségek és az életben való megindulás esélyeinek kiegyenlítése. Ma ezek elsejéről kívánok megemlékezni: A higiénikus létfeltételek kiegyenlítéséről, még pedig arról is csak egy szűkebb körben, tudniillik az anya és csecsemővédelem feladatairól és szervezéséről.

Hogy a két egymástól elválaszthatatlan feladat a nemzeti jövő szempontjából a legfontosabbak közé tartozik, azt nem szükséges bizonyítani. Hiszen arról van szó, hogy a jövő nemzedék szaporodhasson és pedig egészséges egyénekkel, aminek feltétele a szülőanya és a csecsemő egészsége. Ezek a szempontok indokolják azt a különös gondot, melyet minden civilizált nemzet az anya és csecsemővédelemre fordít és amely hazánkban különös indoklottsággal bír, mert ebben az országban, Semmelweis hazájában még mindig ezerháza népusztulnak gyermekágyi lázban a nők. Az egy-éven aluli csecsemőknek pedig 18-19 százaléka vész el a haza számára. Hogy ez mit jelent, megérthetjük, ha ezt a magas csecsemőhalálozási arányszámot összehasonlítjuk pl. a Skandináv országokkal, ahol a csecsemőhalálozás átlag 7-8 százalék, vagy ha szemügyre vesszük azt a másik adatot, amely szerint a vagyonszeres és műveltebb osztályok körében ott-hat százalék a csecsemőhalandóság. Ez az utóbbi szám fejezné tehát ki azt az adót, amelyet a természet követel meg azoktól az

ujjonnan szülöttektől is, akik kedvező körülmények közt látnak napvilágot, ami ezen felül van, tehát hazánkban 13-14 százalék csecsemőhalandóság, azt a hiányos vagy helytelen gondozás okozza, olyasmik, ami ellen a küzdelmet, lehet is, kell is felvenni.

Ez a küzdelem a Stefánia Szövetség feladata.

Tulajdonképpen állami feladat volna, de nálunk a szélesebb körű akció ezen a területen társadalmi uton indult meg, 1915-ben, több kiváló férfiak kezdeményezésére. Akkor kezdett kiépülni az a szervezet, amelynek képét nagy vonásokban is le fogom írni. Sok évi tapogatózása után azonban kialakult és mindig bensőbbé vált a kapcsolat a szövetség és az állam között elannyira, hogy ma a Stefánia Szövetség tulajdonképpen az állam akciójának egy némileg autonóm közege, mely a népjóléti minisztériummal áll egyenes összeköttetésben. És ha valaki azt kérdezné, hogy miért nem veszi egyszerűen az állam kezébe az anya és csecsemővédelmi munkát, miért kell neki közvetítőül egy külön szervezet, hát akkor feleletül erre a kérdésre csak azzal a ténnyel válaszolhatunk, hogy ebben az alakban érdek el a teljesítmény maximumát a költség minimumával. A Stefánia Szövetség gondozása alatt áll az országban az évenként átlag született 230 ezer csecsemőből 40-42 ezer, (ez a mostani szám, mely működésünk további fejlesztésében természetesen nagy arányokban fog növekedni). Az ily kiterjedésben folytatott munkának költsége, amint az az 1926-27 évi költségvetésben van megállapítva, 45 milliárd, amiből 20 milliárd az állam költségvetést terheli, 20 milliárd pedig a városok és községek, valamint az egyesület által ösztönözött, soha eddig

fedeztetik, a központi igazgatás pedig ennek az egész költségnek csak 4 százalékát veszi igénybe. Nem hiszem, rendes hivatalnokai szervezet keretében ilyen arányszámokat lehetesen elérni; a szövetségnek is csak azért sikerülhet ez, mert munkájában nagy részt kér magának a voluntarizmus hiszen az egész központi orvosi vezetés ingyen működik. A szövetség alakjában öltöztetett akció pedig mégis csak több simulekónysággal és a különböző körülményekhez való alkalmazkodási képességgel bír, mint amivel egy rideg hivatalos szervezet rendelkezne. Így nőtt ki az életből a magyar anya és csecsemővédelemben egy félig állami, félig társadalmi szervezet, melyről bátran mondhatjuk, hogy az elért eredményekben bevált, fejlődésképes és mondhatom, minden surlódás nélkül működik, a következő konkrétciókat tűzve maga elé:

1.) Az anyákat ott, ahol erre szükség van, az összes illetékes tényezők segítségével a szülést közvetlen megelőző időben, a szülés alatt, és a szülés utáni megfelelő időn át kedvező higiénikus létfeltételek közé helyezi, különösen pedig arról gondoskodik, hogy minden anya gyermekét maga szoptathassa;

2. az ujonnan született csecsemő felett, ott ahol erre szükség van, felügyeletet gyakorol, az anyákat egészségük fenntartásának és testük megerősödésének feltételeiről kioktatja és a csecsemő egészségét veszélyeztető káros szokások ellen küzd.

Ezeket a célokat szolgálja a propaganda-akció, de az anya és csecsemővédelem gerincét az a szervezet alkotja, amelyet a központból irányít a szövetség elnöksége, annak orvosi szakosztálya és szocialis igazgatósága, 90 részint fővárosi, részint vidéki anya és csecsemővédő intézet utján, amelyek közül a tulajdonképeni munkát végzi 161 szülés, és gyermekorvos és 374 szakképzett védőnő. Mondám, hogy a szövetség kifejlődésének mai stádiumában az ő működése 40-42 ezer csecsemőre terjed ki, tehát az évi elvcsesüléseknek körülbelül 1/6 részére. De természetesen itt meg nem állhatunk, hanem fokozatosan ki kell építeni a szervezetet akkpp, hogy annak működése az egész országra és a csecsemők összességére kiterjedhessen, ott ahol erre szükség van. Sanyaru szűkegy viszonyaink lassítják ezt a szükségszerű fejlődést amár el kell ismernem, hogy pénzügyeink vezetésénél nemzetfenntartó feladatunk iránt teljes megértéssel találkozunk. Most csak a 16 ezer lakoson felüli községekben tudtuk szervezeteinket kiépíteni kivéve néhány olyan helyet, ahol a társadalomban az egyeseknél kiváló alkotókészség mutatkozott. Nem lehetek aziránt csalódásban, hogy feladatunknak nehezebb része ezután fog következni. Kóstólól nyertünk már ezekből a nehézségekből azoknál a nagy alföldi városoknál, ahol a tanyarendszer véghetetlen nehézségeivel kell megküzdnie a higiénikus akciónak is éppugy, mint az oktatásügynek és az egyháznak. (Folytatás.)

Egy önképzőkör előadás.

Ez a szürke cím tulajdonképpen egy meleg, mély érzéseket s bűszke gondolatokat előhívó ünnepi előadást takar. A rendezőség tisztelettel önképzőkör előadásnak nevezte el a helybeli zászlóalj kaszárnyájában mult hó 26-án megtartott, több magyar érzéstől átfűtött, soha eddig

kaszárnyában nem hallott és nem látott irredenta számok sorozatát.

Valahogy úgy érezzük magunkat, hogy a kaszárnyákort alkotott fogalmainkat alapjában revidálni kell, úgy érezzük, hogy a béke hosszú kaszárnya éveinek életének élénkítő kitérőre vár az agyunkban

Az adventistákról.

Lapunk legutóbbi számában láttuk az adventista szekta keletkezését és rövid, alig egy századra terjedő történetét. Láttuk, hogy az a történet tele van az alapító Miller Vilmosnak nagyon is gyarló és minden égi ihletést nélkülöző tévedéseivel sőt felsüléseivel. Ezek magukban elegendők arra, hogy a vallást komoly, isteni dolgoknak tekintő józan gondolkodó emberek szánalommal és kellő értékeléssel forduljanak el tőle a minden tudományt, isteni tekintélyt nélkülöző tévelygő. Nézzük a mai alkalommal főbb tanait, melyek mosolyt és szánalmat keltő rövid történetiákhöz teljesen méltók.

Egyik alapvető tévelygés, az mely egész kereszténységgel szembehegyezi őket a vasárnap megülete ünnep gyanánt a vasárnap helyett. E kérdésben teljesen az ő szövetségre támaszkodnak és figyelmen kívül hagyják, hogy a keresztény világ — melybe pedig ők magukat is beszámítják — a vasárnap megszentelését, Jézus diadalmas, feltámadásának emlékére üli. Egyébként az egész ünnepnap kérdés nem oly perdyöntően fontos, hogy érdemes volna a kereszténységnek kétféle éves tiszteletreméltó reprezentációjával szemben pártot utni és a hívők táborának erejét egy új és élettelen szektával gyengíteni.

Vannak az adventistáknak a kereszténység lényegét és alapját érintő tévelygéseik is, melyek igazán gondolkodóba

élethetnek, vajjon nevezhetőek még ők keresztényeknek?

Ilyen tévedésük, a lélek halhatatlanságát illető tanításuk. A keresztény vallásnak alapvető és mindig vallott tana, hogy a lélek a testtől különböző szellemi lény, mely csak a földi élet tartamára van elválaszthatatlan összekapcsolva a testtel s a test halála után attól függetlenül is éli az ő szellemi életét.

Ezzel az ősi 2000 éves kereszténységgel szemben az adventista tévelygést hirdeti, hogy a lélek a halál pillanatában a testtel együtt meghal és csak a feltámadás napján kap új életet, amikor is, ha üdvözül, akkor a megtestesült földnek lesz boldog lakója, ha elárthatott akkor a gonosz szellemekkel együtt örökre megsemmisül. A halhatatlanság tehát nem a lélek természete, hanem csak a hívők elsősorban az adventisták privilégiuma, amelyért a teljes garanciát a tévedéstől és csalódásoktól ugyancsak mentes Miller Vilja vallja. A kereszténység alapelveivel ellenkező másik tévedésük a Szent-háromság tanát illeti. Nem vallják nyíltan kifejezetten, félreérthetetlenül Krisztus istenséget valamint a harmadik isteni személy a Szentlélekben való hitet a Szentírásban való hittől helyettesítik. A Szentírás egyetemes hittörvénnyel tekintik, melynek szerint mindenki illetékes magyarázója. Elvetik az első század őskeresztényeinek mártírközlése gyermekkeresztelést, Tagadják a tisz-

títhetőség létét, a pokol örökkévalóságát, a szentmisét, gyónást és házasság felbonthatatlanságát. Elvetik a pápaság intézményét és a pápaságról oly tiszteletlenül nyilatkoznak, hogy vakmerő dühöngésük méltán kelti fel minden igazságos ember jogos felháborodását, akik ezt a tiszteletreméltó s a világ kultúrájába oly szervezősen belekapcsolódó intézményt tárgyalgosan, elfogult szektárius dülölt mentesen ítélik meg. Mikor ennek a komolytanok, történet és nagy emberek híján szűkölködő szektának az erőlködését látjuk, a dicő és nagykulturális multu pápasággal szemben önkéntelenül is a kis tanyai házörző jut eszünkbe, mely a földtől elérhetetlen magasságban nyugodtan emelkedő holdra fogait vicsozgatja és étkelen vonításával akarja elterelni a figyelmet tündöklő ragyogásáról.

Az adventista tanok közé van sorolva a katolikus egyházról átvett futóloketen is, de nem tekintik szentségnek, valamint az Urvasora, melyet alkalommentes borral végeznek. Ujabbban áttértek a szekta irányított a sertésús, alkohol, kávé, dohány tilalomra.

Az adventista tanok és egész vallásrendszer arról tesznek tanúságot, hogy létrejötteket a Szentírás illetéktelen és tudatlan magyarázatának köszönhetik. Valamint a Szentírás szabad magyarázata a szülőlkö ama 198 féle amerikai szektának, melyek a legellenetesebb tanokat hirdetik, egymást különösen lecfafolják, nevetésgonnan teszik és sokszor oly erkölcsi el-

veket állapítanak meg, hogy az amerikai rendőrség az állam és a közérköls érdekében kénytelen rájukcsapni és egész ugnevezett „vallást” beszűntetni. S mind-ezen jelenségekben a legszomorubb az, hogy ezek a szellemi és vallási tévelygések a Szentírásra mutatnak rá mint eredetük kuforrására. Pedig napnál világosabb, hogy az istenileg sugalmazott, fenségesen igaz vallási és erkölcsi elveket tartalmazó Biblia ily tévelyek alapjául nem szolgálhat. S ha mégis? — annak a magyarázata csak az lehet, hogy az isteni hitforrás a Biblia, a Kereszténység isteni alapítója által kijelölt egyedül illetékes és kellő tudománnyal és abszolút tekintéllyel bíró fórum kezéből egy téves elv alapján farmerkek, kubikusok és marhavajcsárok „illetékes” és „hozzértó” magyarázata alá került.

Mindazonáltal az a 198 féle amerikai szekta, melyek közé az adventisták is tartoznak, meggyőző bennünket valamiről. Arról, hogy az emberiség lelke kiirthatatlan erővel van beleperéselve az istenségek eszméje, melyet nem más mint az emberi lélek teremője tett annak elpusztíthatatlan alkotórészévé. De ez a 198 féle vallási tévely arról is meggyőző bennünket, hogy a vallás egyetemes, erejét, tanainak szilárságát, idő és térfeletti egyetemességét, szent tisztaságát fonttartani nem lehet az emberi vélekedések tengere közepette egy isteni kitérő és föltétlen tekintélyű szerv és változhatatlan, örökkévaló vallási igazságok nél-

és szívünkben. A nagy ellentétek amik az iskolák s a kaszárnya nevelésében mindig kiütöttek, melyet sajátos magyar érzésekről, magyar történelem ismertetéséről szó jött, úgy érezük ma fordított irányban kezdenek érvényesülni. Az iskolák szelidebb akadémikusabb ünnepélyein átsiklik a szemünk, hogy megakadjon egy-egy kaszárnyában lefolyó ünnepélyen, ahol a kimondott szó férfi szó, a magyar fájdalom sajtolta könnyű férfi könnyű, s a magyar sírást zokogó dal, kemény szíveket dobogtat meg. A kaszárnya a tettek embereinek gyűhelye ahol a testi és lelki készülődés halálos komolysággal folyik, azokért az ideálért előjövő harca, amely ideálknaknak meg sejtette is ki volt zárva gyermekeinknek kaszárnyáiból.

Ha katonáink testi, katonatechnikai felkészültségét oly sokszor megcsodáltuk s ha ez irányú dicséret zászlajunkat annyiszor érte is erre hivatott magas helyekről, mégis nagyobb büszkeség dúsasztotta lelkeinket pénteken este, amikor a kaszárnya magyar honvédei a lelki-készültség vizsgáit tették le, bevonulva érzésvilágunk eme legrejtettebb zugába ahol ezeréves pogány gondolatok lázadnak minden ellen, ami nem magyar.

A helyi szükségességre miatt csak kevés számban megjelent meghívott közönség selem felcilliant a zenekar Horthy indulójára, hogy utána a komoly bizakodás érzéseit könyvelhesse el vitéz Berthy János századosnak, az önképzőkör működésének céljait ismertető súlyos megnyitói szavai nyomán. Az ügyesen felszerelt színpadon Niedermajer I. tisztihelyettes Garay Magyarok Művészeti adta elő egész szívet, jó képességgel. A zászlóalj énekkara Gál Imre meglopó vezetésével mellett magyar dalokat énekeltek. Singel János honvéd a Hábel Gyula tizedes által szerzett irredenta verset „Meddig tükretek?” címmel szavalta tele tüzzel. A dalára kedves dal után Puszkás, Barasit és Balog honvédek a mindnyájunk által jólismert Köteles főhadnagy megrázó költeményét, a „Jönnek a folyók”-at adták elő. Az előadás egyik legnagyobb hatást elért száma volt Kiss József honvéd dala a „Bus magyarok imádkoznak”. A közönség kétszer is megismételtette az egyszerű melódiában is oly fenséges dalt, s másodszor már túlradó szívvel az egész közönség együtt énekelte az előadással a meghatározó történet. A „Lesz még tavasz” irredenta szímből jól alakított mind a négy szereplő könnyű megmagat a halás halgatókat: Singel János, Hábel Gyula, Horváth Sándor és Paraszthi József Ábrányi Emil közrészep költeményét, „Mi a haza”. Szemző Gyula szavalta el hibátlan előadással, meglepően magas stílusú szaváló képes-

kül. Ezt az örök rendeltetésű és isteni tekintélyű vallási szertvet mi az immár 2000 éves egyetemes vallás tanítóhivatalában ismerjük fel, melynek a keresztény vallás alapítója a Krisztus ígerte meg, hogy a pokol minden ereje sem fog erőt venni rajta. Ezt az ígértet a történelem fényesen igazolta is. De ugyancsak a történelem igazolja, hogy a keresztény ősi fájáról lezszakadt, attól függetlenít irányok, mindinkább szétfogózkodódnak, az ezrelék ágazó emberi vélekedések tengerében fuldokolnak és ható erejüket, a hitelenség rohamaival szemben ellenállóképességek mindjobban vesztik s rohannak a biztos enyészett felé. Az adventista szekta is ezek közé tartozik. Hasonlít ahhoz a rozoga csónakhoz mely botorul nekivág az Óceánnak. Rosszul áll az az utasok úgy, akik az élet háborgó tengerén ily gyöngye tákolmányra bízzák legdrágább értékeiket.

Talleyrandnak a mult idők híres francia kormányelnökének szavaival végezzük sorainkat, ki az előtte megjelent három vallásosnál csak ezt mondotta: „Uj vallást ajánlanak önök? En ismerem egyet, melynél tökéletesebbet e sem tudok képzni, alapítója önként áldozta fel magát a keresztén és így követelt hitelt barátaitól, ha önként közül uraim, egyikük önként keresztre szögezteti magát és harmadnapra feltámad, akkor majd tárgyalhatunk az új hitről, addig azonban hagyjanak békét!” S erre a jámbor férfiak úgy eltűntek mint a kálmor... Hasonló lehetne kérdeni, az adventista apostoloktól, amde gúny helyett szeretettel kérjük az egyébként jóindulattal hívőknek hogy ragaszkodjanak kitartással az ősi igazsághoz és hagyják meg a széthúrást hirtő babonás szektáktól az amei-

séggel. A zárszámnak kitűnő rendezésével előadott Apotheosis keretében Kovács Pál szavalt néhány jó érzékkel kiválasztott irredenta versszakot.

A közönség pedig amely előtt egy-egy után pereget a szebbnél szebb magyarabból magyarabb irredenta számok, nem akarta elhinni, hogy vége van s nem akart hazamenni.

A tavaszi kaszárnyalelkek ezen a virág fakadásos ünnepén a bámulat és elismerés jeleivel elsőb is mindenki. Paravicini Jenő alezredes a zászlóalj parancsnokát halmozta el, akinek helyes érzése, magyar szíve ott, kristályosodott ki az előadás minden szereplőjének szívből jövő szavaiban. Mi pedig büszké vagyunk arra a férfire aki a szuronyok és kézi gránátok világán túl is katonái előtt hordja

a kötelesség teljesítés s a haza szeretet egész Sálgótarján bevillagító fátylaival.

Érdeklődésünkre Ferjencsik Odön örnagyot jelölték meg mint, aki a rendezést legelőkelte irányította s a színpad függőny mögött elő-előtűnt Hedry Sándor géppuskás százados agilis mozgás, színpadok alakja. Nekik is s a többieknek is, akik szerénységből a háttérbe moztogtak az előadásban a lelkükbe láttunk a mi sálgótarjáni derék tisztjeinknek, akik a legénység szívébe, a komor kaszárnya termébe bevitték a hazának glóriás színt körülte fogalmát. Mert ez a haza színt mihozzánk minden szaváló ajkáról, ez zokogott minden dalból, ez szívárványozott minden meghatott szemünkben felgyöngyöző könnyűben.

Sz. I.

Az acélgyári tisztizó casinó közgyűlése.

Sálgótarján intenzívebb társadalmi életének egyik legrégibb, egyben legbarátságosabb kerete: az acélgyári tisztizó casinó, mult hó 28-án délután 4 órakor tartotta évi rendes közgyűlését a nagy számban megjelent tagok élénk érdeklődése mellett.

A közgyűlést a nemzeti „Hísekegy” imájával nyitotta meg az elnök Liptay B. Jenő kormányfőtanácsos, gyárigazgató, ki a megjelenteket szívesen üdvözölte és a jegyzőkönyv hitelesítésére Ungváry Miklóst és Nekám Istvánt kérte fel, majd átadta a szót Wabrosch Béla főmérnök, casinó igazgatónak, kinek huszonhatodik és egyuttal utolsó igazgatói jelentését a casinói tagok a legnagyobb figyelemmel kísérték és magas nívójú, tartalmas előadását hálás tetszéssel fogadták.

A különféle elfogadott jelentések és előterjesztések közül kiemeljük az új alapszabály módosítását, melyet a választmány megbízásából Brezina Gyula dolgozott át körültekintő alaposággal s ismertette ezt a közgyűléssel.

A felmentvények megadása után megalkotották az új tisztizót. Elnök lett: Liptay B. Jenő kormányfőtanácsos, gyárigazgató; igazgató: Eisele Gusztáv mérnök; jegyző: Regulj Árpád titkár; pénztáros: Takács Gyula pénztárnok; gazda: Billetter Tivadar tanító; könyvtárnok: Ekert Róbert művezető, Ürmösy Kálmán számtiszt. Balhauer István igazgató-helyettes főmérnök, Brezina Gyula élelmezési-ügyvezető, Horváth Károly mérnök, Nagy Bertalan számvizsgáló, Oláh Miklós iskola igazgató, Pántyik Árpád főmérnök, Puschnann Gyula raktárnok és Ungváry Miklós állomásfőnök tagokat rendes és Barthó Dániel tanító, Horváth László r. k. lelkész, Horváth László városi tanácsnok és Kovács Andor mérnök tagokat pedig választmányi póttagoknak választotta meg a közgyűlés.

Az indítványok során a közgyűlés az elnök javaslatára a nyugalomba vonuló Wabrosch Béla casinói volt igazgatót a casinóknak érdekében kifejtett eredményös működésének elismeréseként tisztelbeli tagnak választotta; egyben a mult évi közgyűlés felkérésére a nagy gondnal, lelkiismeretességgel párosult rátermettséggel és kedvelés jóízűséggel megírta „A Sálgótarjáni Tisztizó-Casinó Története” című értékes munkáját a közgyűlés halálát, jegyzőkönyv jószónét formájában fejezte ki.

Horváth László városi tanácsnok is a legnagyobb elismerés hangján emlékezett meg Wabrosch Béla főmérnök kiváló könyvéről kiemelve, hogy az városoknak kultúrátörténelmi szempontjából is legelső és maradandó emléke lesz. A városi tagok nevében keserűen meleg szavakkal búcsúzott a nyugalomba vonuló volt casinó igazgatótól, kihez még a gyári tagok, illetőleg az egész közgyűlés nevében, a hallgatóság sűrű helyeslése és lelkesedése mellett Liptay B. Jenő kormányfőtanácsos, elnök a következő nagyhatású beszédet intézte:

Mélyen tisztelt Közgyűlés!

Szeretve tisztelt Béla Bátyám!

Abból az alkalomból, hogy 26 éven át casinóknak élén működő Wabrosch Béla tagtársunk eltávozik e helyről engedjék meg, hogy egy pár gondolatot fűzzek egy magam, mint az egész közgyűlés nevében az ő elbúcsúztatásához.

Casinóknak életében hosszú időn keresztül fáradságos nem ismervé működött a casinói társadalmi mozgalmak vezetésében. Mikor megkezdte ezen munkát

kedv, sarkalták és ezen tulajdonságait meg is tartotta mindvégig, mivel soha sem pihenne, mindig jó kedvvel intézte az előforduló feladatok megoldását.

A mai nehéz gazdasági és társadalmi életben nagy veszteség é bennünk midőn egy ilyen férfiut veszítünk el körünkben, akiben annyi életkedv, önzetlenség és önfeláldozás volt, aki időt, fáradságot nem kímélt a köz érdekének szentelve gondolatokban eszmékben gazdasági tehetséget. Az ő nemes gondolkodását, érezeit, az ő szellemét bátran állíthatjuk példaképül a fiatalabb generáció szeméi elé és kell, hogy a nemzet jövőfelvirágzása szempontjából legyenek Wabrosch Béla, akikben lángol a hit, a remény a haza visszaállítására, a régi Magyarország feltámadásáért!

Hogy erős hittel bízzunk a jövőben arra nem elég csak a kötelesség teljesítése, hanem kell, hogy a folytonos munkában szórakozzunk is, lelkünk pihenést találjon a mindennapi megélhetés gondjai között és ezen felvidít, megújító munkában veheti ki részét a casinói élet a társadalmi munkában.

Lelki szemeim elé idézem a férfikora legszebb idejéből szeretett Béla bátyánkat, aki mindenütt ott volt, ahol a társakál, aki mindenütt ott volt, ahol a társakál találkoztunk. Egész napi, akkor még nagyon terhes napi szolgálat után este voltak torna órák, vívó tanfolyamok, amelyeken résztvett.

A football meghonosodásával sokszor játszottunk vele este és mint hátvéd kivette részét erősen ezen sportjátékból is. Egy kedvenc foglalkozása volt a zene, a régi időkben quartett-ekben játszott és később a zenekar irányításában is munkálkodott. A sok gyűlés, összejövetel, tánc előadásokban maga is tevékeny részt vett és azoknak vezetését irányította.

Most, midőn elbúcsúzunk kedves jó Péla Bátyánktól kérjük őt, hogy tartson meg bennünket az ő szeretetében és emlékeiben és itt megígérjük, hogy az ő nyomdokain fogunk haladni megőrizve háláteljesen az ő tevékeny munkásságát és közkedvelt kedves személyiségét.

Büszké vagyunk, hogy a miénk lehelte Béla bátyánk, szeretettel fogjuk mindenkor emlékeket megtartani, kérve a jó istent, hogy úgy Teged, mint családodot jó egészségben és örömben horzszu évgig éltesen. Istent veled!

Az elhangzott megkapó búcsúbeszédre a leányfalusi nyugalmas magányába induló, a mi jó és mindenkitől szeretett „Béla bácsink” elfogódott hangon, meghatottan mondott köszönetet és könnyező szemekkel búcsúzott abból a körből, mely sálgótarján 34 éves itt tartózkodásának — a családn kívül — a legmeghittebb létsze volt. Ideális szép lelkére oly jellemző beszédéből a következőket sikerül kiragadnunk.

T. közgyűlés kedves barátim!

Amint elnökünk ajakáról az ímént elhangzott szavak mélyen meghatottak, bár érdemeimet kissé túlbecsülte, mindazonáltal örömmel vagyok eltelve, hogy szerény működésem elismerésre talált.

Amit válaszolni óhajtok, annak nagy részét már a Casinó történetében, amelynek megírására tavaly a t. közgyűlés megbízott, már elmondtam.

Amint kedves barátim jól tudjátok, én a hazafias keresztény szocializmusban élek voltam mindig a szószólója. En bennuralis feltartásom vetette fel én ereket éri korom kezdetétől vallottam meggyő-

Sohsem voltam híve a hypermodern az úgynevezett liberális áramlatoknak, amelyek a kereszténységet emberbaráti eszméit és intézményeit kigunyolták, azokat maradiaknak, hülyeknek bélyegezték, holott éppen ezen álliberálisizmus volt a megalapítója azon destructiv kinővéseknek, elfajulásoknak, amelyek társadalmunkat szétzilálástak, gazdasági életünket tönkretettek és édes hazánkat a mai kétségbeesett helyzetébe sodorták.

En mindig és mindenkor a keresztény szocializmus irányzat híve voltam, mégpedig azért, mert a keresztény szellem adja meg nekünk munkás embereknek, a mi lelkünknek azt a megnyugvást, mely arra képesít, hogy a mai kor fokozott munkájára képesek legyünk.

A keresztény szellem ébreszt, fokozza bennünk szellemi munkásokban azt a tetterőt, ambíciót, hogy alkotni, újat teremteni képesek legyünk. A keresztény erkölcsök védik a család szentségét, amely nélkül boldog emberi élet sem képzelhető.

A keresztény szocializmus szellem hozza meg az egyetértést, az együttműködés harmonizációját fel lefele, amit szocializmusban mindig szem előtt tartottam.

A keresztény szellem teszi lehetővé a barátságot amelyet mindig és mindenkor, a szó legnemesebb értelmében érzem irántatok.

Az elnök hozsám intézett szavaiból érzem, hogy e szellem nálatok megértése talált és a barátságot ösztönít vésszonozóztatok aminek szívből felelté örvendek.

Jól esik nekem, hogy e mai napon megemlékeztek rólam jól esik, mert biz a sors az utóbbi időkben mostohán bánt velem. A nyugalomba vonulás is bármennyire természetsszerű és okadott, mégis csak a munkám ember életének utolsó felvonását jelzi és e pillanat nyomt hogy az ember lelkében.

Még egyet köszönöm az ünnepelést és biztosíthatlak titeket, hogy a kedves körötökben eltöltött időket soha elfeledni nem fogom.

A búcszó „Béla bácsinkat” az egész közgyűlés meghatottan perecek ünnepelte és elhalmozták szívből jövő szeretetteljes jó kívánságokkal.

Az új casinói igazgató Eisele Gusztáv, ki a nagynevű díszes örökebe lépett megköszönte a bizalmat és átérve új tisztségének fontosságát, megígérte, hogy a casinó ügyeit továbbra is a távozó Wabrosch Béla szemével szemlélve fogja vezetni és ehhez az új és nagy munkájához a tisztikar, a választmány és a tagok szives támogatását és harmonikus közreműködését kéri, mit a közgyűlés lelkes bizalma előre is biztosított részére.

Az elnök a tekintélyes számban megjelent tagoknak megköszönte szíves megjelensékeit, és mivel több tárggy nem lévén a közgyűlést berekesztette.

Ráfael,

Hírek és különfelek.

Magyar estély Városunk intelligenciájának néhány vezető tagja a közönségit kiránja honoralni, amidőn április — első felében — egy minden számban a egész karakterében magyar nemzeti jellegű estélyt rendez. Az estélyen csak magyar estély és zeneszerzők darabjait óhajják előadni, a közönség hölgyeit az estélyen magyar ruha viselésére kéri fel s az előadás utáni táncban is magyar jellegű táncok fogják megmutatni verseny képességüket a „modern”-nek nevezett néger táncokkal szemben. Az este képe még csak mostan kezd kialakulni s máris a legnagyobb fokú érdeklődésről számolhatunk be. A programról, szereplőkről is tgyéb tudnivalókról következő számbainkban részletesen fogjuk tájékoztatni közönségünket.

Megjelenik az új keresztényszocialista hetilap. Régi vágy valósul meg s régi kötelességet teljesített, mikor keresztényszocialista közönségünk részére egy hiányt pótló, mindannyiunkat egymáshoz közelebb vonzó keresztényszocialista országos sajtó teremünk. Lapunknak Népakarat lesz a címe. Programunk haladás, keresztényszocialista és nemzeti alapon a dolgozó nép boldogulása felé. Akarunk: önállóságot, keresztény magyarságot, szocializmus jöletét, kulturális igazságot és megértést. Más nem. De ezeket igazán és őszinte szívvel Lapunk első száma hűsvétkor jelenik meg s attól kezdve várásponként minden keresztényszocialis-

Munkáslevél.

tának asztalán ott lesz. Előfizetési díj: negyvégre 25 ezer, félvégre 50 ezer, egyvégre 100 ezer korona lesz. Fizess elő, mert a gyengéknek és az igazságot keressőknek nagy táborra van szükségük. A lapra előjegyzéseket elfogad a ker. szoc. párt és szakszervezetek kerületi titkársága. Hivatalos ára minden hétfőn és pénteken d. e. 9—12 ó. d. u. 5—7 óráig a Révay vendéglő helyiségében. Szakszervezeti tagok a műhely-megbizottaknál jegyezzék elő a lapot.

Március 15. A hősök szobránál tartandó együttes, hazafias ünnepség megbeszélése véget a polgármester meg egy értekezletre fog összehívni a város-házra, hogy a végleges program megállapítások.

Meghívó az acélgári cserkész-csapat és Levente Egyesület 1926. márc. 7-én vasárnap este fél 7 órakor az olvasóegylet dísztermében szórakoztató és ismeretterjesztő előadást rendez, melyre minden érdeklődőt ezuton hívunk meg a cserkész és leventék. Műsor: 1. Lányi: Fehér az én rózsám háza. Enéki az acélgári dalárda. 2. A kávé. Vig monológ, elmondja Imrich Kálmán levente. 3. a.) Halászat a tengeren, b.) Képek az örök tél honából, c.) Vigjáték. (morgókép). 4. Dancsa: Kis simphonia, játsza a cserkész zenekara. 5. Szavalt, elmondja Fülöp László cserkész. 6. Lányi: Százaz földből virág nem kel. Enéki az acélgári dalárda. Belépődíj nincs, szíves adománynak a cserkész és leventék számára köszönettel vesszük.

A keresztényszocialisták és a március 15-iki ünnepély. A ker. szoc. vas és fémmunkások választmányja Tamás József elnök vezetésével f. évi febr. 28-án ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy a szervezet tagjai zászólva és testületileg felvonulva vesznek részt a város által rendezendő hazafias ünnepélyen. Az ünnepélyen a „Vasas” dalkör is közreműködik az egyesített dalárdában.

Közzététel. A R. K. Olvasókör márc. 7-én vasárnap, d. u. 3 órakor tartja évszáz és tisztújító közgyűlést, melyre ezuton is meghívja a t. tagokat az elnökség.

Bányászatközzététel Salgótarján. A keresztényszocialista bányász és kohómunkások salgótarjáni helyi csoportja f. évi március 14-én délután 4 órakor tartja rendes évi közgyűlést.

Bőjt 3. vasárnapján este 5. órakor az evang. templomban tartandó valóságos este műsora következő lesz: 1. Közelek. 2. Ima. 3. Orgonaszóló. Előadja Vadasz Bertalan, főgimn. tanár. 4. Szavak: Deman Margit. 5. Hegedűszóló orgonakísérettel. Előadja Szkladányi J. és Vadasz Bertalan. 6. A törvény és Evangélium. Felolvasás. tartja Szlovák Pál. 7. Szavalt. Előadja Telmányi Erzsébet. 8. Patay István szaval. 9. Ima, áldás. 10. Közének. Minden érdeklődőt szeretettel látunk.

A keresztényszocialista párttagok tagdíj fizetéseiket a hivatalos órák alatt elintézhetik. Évi tagsági díj 36.000 korona. Hivatalos órák: hétfőn és pénteken d. e. 9—12 ó. d. u. 5—7 óráig a Révay vendéglő helyiségében.

A Salgótarjáni Ipartestület évi közgyűlése. Február 14-én tartotta meg a Salgótarjáni Ipartestület évi közgyűlést a tagok nagy érdeklődése mellett. A közgyűlésen Bodó János, városi tanácsnok, iparbiztos elnököt. Megjelent Dr. Varga Kálmán, az ipartestület ügyésze is. A közgyűlés nagy lelkesedéssel Tafiás Ferencet választotta meg ipartestületi elnöké, míg előjárósági és számvizsgálókká a következők választottak meg: Póny Antal tb. elnök, Bullosy Lajos, Bicskei Miksa, Bartha Rezső, Chlebda János, Holles Mihály, Hradovszky Béla, Hegedűs Gyula, Kiss Imre, Kriffel József, Miklós Gyula, Nagy József, Omilák Károly, Papp Sándor, Pál Dezső, Römer Zoltán, Sótér Ignác, Sztanek Rezső, Székely Jakab, Telek József, Tóth József, ifj. Timaróczy Sándor, Telmányi István, Zsebe Antal. A közgyűlés az indítványok során nagy közönséggel mondott jegyzőkönyvi közönetet Bodó János tanácsnok iparbiztos és Dr. Varga Kálmán ipartestületi ügyésznek azért az oadandó, pártoló jóakarattal, amellyel mindenkor viseltetnek a kiapíratosság ügyei iránt.

A hazai rög megismerése. Dr. Lambrecht Kálmán pécsi egyetemi tanár, a kiváló ösfeletbuvár és ragyogó tollú író, a „Literatura” (I. évf. 2. sz. 1926. febr.) „Tudományos Gyűjtemény” c. rovatában

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

Még fiatal koromban hallottam egy öreg urról, akit megkérdeztek: hol tartja a szakállát, amikor alszik. Az öreg ur nagyon meglepődött s hirtelen nem tudott választ adni. Esténként pedig annyit rakosgatta paplan alá és paplan fölé a szakállát, hogy nem tudott többé aludni.

Sokszor megmosolyogtam az öreg urat, ha eszembe ötlött mulatságos esete, mostanában azonban részvétele és sajnálkozó tisztelettel gondolok rá, mert veszedelmesen kezd hozzá hasonlítani. Tudniillik a töprekedés mezejére léptem én is, ami azért fáj olyan érzékenyen, mert a töprekedés nem más, mint szög a cipőben, amellyel egy tapodtat sem lehet haladni.

Miért tagadjam, hogy mindennek Haller volt miniszter ur az oka, mert ő zavarta meg biztossá hitt lelki nyugalmamat. Eddig ugyanis mint jó szociáldemokrata egy gondoltam, hogy a mi igazságunk olyan mint a közkialka, amelyet nem lehet negrendíteni, olyan mint a szélvihar, amelyet nem lehet megállítani, mint a nap, amelyet nem lehet elhomályosítani.

Es most egyszerre az ő kétségtelességem nagy ékesszólása új fényeket gyújtott lelkemben, új meglátásokat nyitott a szemem előtt. Szégyenlem bevallani, hogy kételkedni kezdtem az eddigi elvek helyességében és nem tudok már olyan édesen kacagni a keresztépököknek és papszamaraknak, mint ezelőtt. Hátha nekik van igazuk? Vajon annyi borzalmas balsiker után nem volna-e tényleg jobb és biztonságosabb módszer keresztény és hazafias nemzeti alapon keresni a munkásnép boldogulását, mint a hitet és hazát tagadó forradalmi szociáldemokrata program ukázi szerinti? Haller képviselő ur nagyon meggyőzően mutattat rá, hogy a nemzetközi eszmék mélyezése ereje csavarta ki a magyar katoná kezéből az önvédelmi fegyvert, ez hozta ráánk az országvesztő Triant, mely lehengerelte a védtelen népet s megrabolta minden vagyonyukat. A munkásnak nincsen munkája, kenyeret mint nincs országunk, nincs iparunk, nincs bányászatunk.

Mi eddig a kenyérértelenség miatt az urakat tanultuk szidni és okolni a „Népszavából”, amely azt hirdette, hogy hazát inni és szeretni, vagy éppen védelmezni elavult maradásig ma, amikor a nemzetköziség a jövő. De hát nem ellenmondás-e az, hogy a kormánytól, az országtól, attól a magyar földtől követeljük kenyérünket, amelyet a nemzetköziség címen ezerszer megtagadtunk? Vagy nem esztelen-e azt megkérdeni az új házba való beköltözést, hogy előbb leromboljuk azt?

Azon is sokat tűnődtem már, hogy miért volt a nemzeti tanács 20 tagja közül 12 zsidó, miért volt a kommunista

vezérek 80 százaléka zsidó, élükön Kun (Kohn) Bélával a koronázatlan zsidó királlyal, miért imádjuk ma is leborulva a Rotteinsteinokat és Propper elvtársakat, miért nem gondoljuk meg, hogy maga Marx, Engels, Lassalle is zsidók voltak és miért leszünk az ő kedvükről mi is nemzetköziek, mikor magyaroknak születtünk? Vagy nem volna-e tényleg jobb keresztény nemzeti alapon küzdeni azon nagytöke ellen, amely tulnyomó részben szintén idegen kezekben van?

Hát vajjon a nélkülöző és szenvedő munkásság érdekeit meg lehet-e védeni olyan módon, hogy parlamenti frakciónk sülvé-főve egy pártban van a tipikus nagytökeekkel: Vázsonyi (Weiszfeld) Vilmos, Sándor (Schlesinger) Páll, Fábán (Feuerstein) Bélával? Ez utóbbi demokratának pl. két nevezetessége van: 8000 holdas birtoknál ura és Gömbös Gyula egyszer meghugyálta a fült.

Látja Szerkesztő Uram, milyen rettenetes probléma gyötör engem! Igazán irigység és önzés részemről, hogy nem tudom legyűrni lelki kényszeremet és levelet írok önnek, sőt becses lapja minden olvasójának s azt akarom, hogy idegesen raskogassa a szakállát más is, hogy neccak magam gyötörjétek, hanem gyötörjék más is, főleg a munkásság töprekedjék az ilyen gondolatok felett, hátha majd kitalálnak valami okosat.

Igaz volt a bizalmnak, aki mindenáron távol akart bennünket attól a bizonyos népgyűléstől tartani, ahol Haller képviselő, meg főleg egy vékony, de lelkes fiatal pap — a nevét igazán nem is tudom — ugyancsak felkavarták a lelki békeességemet. Valóban nem jó a szociáldemokratának mindent tudni, és legjobb, ha beletemetkezik a Népszavába és minden igazság előtt makacsul bebugia a füleit. Oda is sugtuk egymásnak amugy magyarul, (amikor kijöttünk arról az érdekesítő gyűléstől) hogy ezek ugyan alaposan beadtak nekünk, szociáldemokratáknak. Csak cáfoló gondolatunk nem igen akadt, mert talán még Pikler vagy Peyer elvtárs is kevése volna egy Haller szemből.

Mit csináljak tehát Szerkesztő Uram? Sok esztendői szellemi elnyomatás után megpróbálom a magam lábán járni, a saját fejemmel gondolkodni. Ha pedig megtisztel azzal, hogy lekölzi jelen levelemt, bátorodom máskor is felkeresni szerény soraimmal, amelyekben minde kertes és kontárfalazás nélkül, főleg pedig felelem nélkül elmondom a magam egyszerű, de őszinte megállapításait.

Egyebekben pedig maradok a tisztelt Szerkesztő urnak és munkáskérdésekkel szívesen foglalkozó becses lapjának erős tisztelője:

Tarjáni András
felvilágosult fémmunkás.

mint a termelés legfőbb tényezőjének megbecsülését, tisztesség megelhetés biztosítását. Szociális biztosítás minden ágának megvalósítását s minden foglalkozási ágra való kiterjesztését. Általános, egyenlő, titkos választójogot. Sajtó és gyűlékezési szabadság törvényes biztosítását. Progresszív adózást. Fogyasztási és forgalmi adók eltörlesztését. Kisipar és a kis egzisztenciák támogatását. A nyugdíj kérdés szociális rendezését. Ingyenes népoktatást. Keresztény demokráciát, hogy végre a föld annak teremjen, ki azt verjeitkével öntözi. Keresztény magyarok! A pártszervezetek ereje a ti erőtetek is jelenti. Senki sem elégedjek meg azzal, hogy ő tagja a pártszervezetnek, hanem agítálon mindenhol, hogy társai is csatlakozzanak hozzánk!

Értesítés! Értesítjük a Kárpát E. t. tagjait, hogy a folyó évi tagdíj rendezet tagoknál 8 pengő (100.000 kor.)-pártoló tagoknál 2 pengő (25.000 kor.). A rendes tagdíj fele azonnal, második fele július 1-re fizetendő; a pártoló tagdíj egy összegben azonnal. A rendes tagok jogosultak a turista arcképes igazolványkiváltására, meghosszabbítására s hozzátartozók is, abban az esetben, ha pártoló tagoknak lének be és fizetési kötelezettségüknek eleget tesznek. Önálló keresettel bíró pártoló tagjaink részére a Központ a turista igazolványt nem állítja ki. Az arcképes igazolvánnyal rendelkezők élvezik az egyesületi kedvezményeket, pl. kápiák a kéthavonként megjelenő Turistás és Alpínusz című képes folyóirattól, a Gályatónál éjjeli szállásért 10.000 koronát fizetnek 30.000 korona helyett, 50%-o kedvezménnyel tekinthetik meg az aggteleki cseppkőbarlangot, stb. Az arcképes igazolványok hosszabbításra beadandók, kik új igazolványt óhajtanak váltani, aláírt visit nagyságu képet adjanak be. Külön illeték nem fizetendő. A beadás határideje: március hó 25-e. Kérjük a tagokat taggyűlésre, a kirándulás propagálására s ha tudomást szereznek arról, hogy igénylő tagunk nem kapta volna meg a kirándulási programot, közöljék azt a helyi megbízottakkal, hogy a tévedésből származó mulasztást pótoljuk. A tagdíjak befizetése, az arcképes igazolványok beadása, tagok jelentkezése eszközölhető az acélgárban: Puschnann Gyula; a bányánál: Lichtner Antal; a városban: Horváth László tanácsnok (városháza) egyesületi tagjainknál, valamint Kaszper Kálmán pénztáros és Rokfalussy Lajos titkárnál (Forgács u. 9.), kik egyuttal minden egyesületi kérdésben szívesen szolgálnak felvilágosítással. A tagdíjak pontos befizetését kérjük. Rokfalussy Lajos titkár. Dr. Förster Kálmán elnök.

A legjobb befűtött, palinkát, aszaltvanyt, gyümölcsöt, és csemegét a Besztercei muskotályi nevű szilvafajta adja. Szállítja bármily mennyiségben Ungváry József faiskolaja Cegléd. Budapesti irodája VI. Andrássy ut 56. árjegyzék ingyen.

Szenzáció! filmelőadás az apollóban március 19-én a Párisi olimpiás 3000 méter. lúgási előadás is.

Német órákat adok bevált módszer szerint. Cim a kiadóban.

A mák termesztése. Azért kell a mák termesztéséről már most említést tennünk, mert általánosban elterjedt hír, hogy a mákot februárban kell vetni, pedig ilyenkor a talaj még többnyire igen nedves s nem is lehet azt kellően előkészíteni. A talaj is nagyon hideg ilyenkor s ez okozza, hogy a februárban vetett mák 1 hónap alatt sem kel ki, amely idő alatt a talaj összetömről felette, megcserepesedik s ezért, ha csirázásnak indul se tud előbujni. A mákot legjobb március közepén tal, legkésőbb április közepéig elvetni s ezt a talajt előzőleg apróra elmunkálni. Olyan talajba kell vetni, amely előző évben lett istálló trágyával ellátva s még az ősz folyamán felszántva, most tavasszal pedig csak extirpátorral, kultivátorral, gruberrel, vagy mindezeknek hiányában hosszufogu boronával kell a talajt megjáratni és egészen apróra elművelni! A mák élethetlen növény, csak akkor tud elegendő táplálékot felvenni a talajból és ennek folytán nagy termést adni, ha ebből sok van a talajban. Ezért nagyon meghálálja a műtrágyákat s 125 200 kg. superfoszfátnak két holdankénti kiszórása igen nagy termésmennyiséget ad még akkor is, ha röviddel előzőleg kapott istálló-trágyát. Humuszban szegény talajoknak a superfoszfátot kívül 50-60 kg. csilisátrómot is kell adni, ez utóbbit közvetlenül vetés előtt kell hozzá adni. Hazánkban leginkább a zártkörtö kékmákot termesztik, amely legkeresettebb.

e cím alatt a következőket írja: „A nemet kultúra mélyesség és lendületét jórészt az a tudományág szabta meg, amelyet ők „Heimatskunde”-nak neveztek s amely ideháza jóformán ismeretlen fogalom maradt napjainkig. A Heimatskunde eredménye az, hogy Weimar apraja nagyja köztudatában ott él Goethe fejedelmének egész udvara és jelentősége és a hazai Heimatskunde hiányának köszönhetjük azt a szomorú kulturképet, amelyet Móra Ferenc örökített meg a Petőfi centenáriumi évben írott egyik tárcájában. Vele történt meg, hogy egy Kiskunfélegyháza rendezett Petőfi-ünnepély után megkérdezte valamelyik atyafitól, hogy tetszett az ünnepély? A derék kiskun fejezővel csak annyit felelt: „Szép, szép, de tessék má megmondani, melyik vonattal gyűn az az ur (már mint Petőfi) meg?” Örömmel fogadjuk azokat a mind sürűbben megjelenő magyar utikálauzokat, melyek egy egy magyar táj természetét, kultúráját, lelkiségét viszik közel az olvasóhoz, Három ilyen újkeltű utatutatót felszék előtünk. Az egyikben Szonyi Ottó dr. mutatja be Pécs múltját és jelenét, a Mecsek egyetemi városának Surányi Miklós Cantate-jából oly híven kicseleldő ősi kultúráját, tájképi és kulturhistóriai szépségeit. Illyés Bertalan „A Bükk” címen írta meg a Borsodi Bükk-Egylet utikálauzát. A magyar kultúra heroikus száradalának legzsebb emlékei fűződnek Miskolczhoz és környékéhez. Azon a vidéken vonult vissza magányos kurujákba az andernaki remete néhai Mocskási Lajos, ott írta szelid posztját Lévy József,

ott születtek meg Hermann Ottó öröksépeiről: A Magyar Halászat könyve, az ösfohalászokokról szóló művei és onnan indította meg ugyancsak Hermann Ottó a magyarországi ősember rendszeres kutatását. Ezekről a már világszerte ismert bükk ősembermaradványokról Leszli Andor, a miskolci muzeum lelkes őre, tájékoztatja az olvasót a jó fényképekkel illusztrált kálauzban. Szántay István buzgalmból Salgótarján is kiadta a maga Almanach-ját. A Magyar Középhegység és, szeretői és tájának szépségeiről méltán híres pontjának természeti képt Dornay Béla foglalta össze, akit a sors csak nem régebben vetett erre a vidékre. Dornay szempontjából azonban annál kíváncsiabb, hogy Dornaynak Salgótarján se legyen állandó lakhelye. Mert hova Dornay beteszi a lábát, ott gondolkodik a hiányzó helyi monografia megírásáról. Tata és környéke épugy Dornayban tiszteli első monografusát, mint Herend híres porcellánja, a balatoni Montlyóhegy és legújabbban Tarján és vidéke. Néhány tucat ilyen lelkes barangoló rövid idő alatt megteremtethetné és kiépíthetné a „honismeret”-et azt a tudományt, amely valóban összhangba hozza az ember környezetével. Az ember kiejeltesedett életének alapfeltétele a harmonikus kiegyenlítés az egyén és miliője között.

Mit akar a keresztényszocialista párt? Jogot, igazságot és szeretetet a gazdasági, társadalmi és politikai életben. A keresztény elveknek terjesztését az állami élet minden területén. A szellemi és fizikai munkának,

**A keresztényszocialista vas-
éi fém munkások helysége**
f. évi február hó 14-én vasnap tartotta
meg redes évi közgyűlését. A közgyűlés
Katoná László elnök vezette. A közpon-
tot Anker Béla üggy. főtitkár képviselte.
A közgyűlés nagy érdeklődéssel hallgat-
ta a nagyszámban megjelent tagok, aki
éi jelentés után Katoná László elnök, aki
4 esztendőn át lelkes odaadással irányi-
totta a mozgalmat, a vezetéssel együtt
beadta a lemondását. A közgyűlés korel-
nöke Kertész Géza volt, akinek az indit-
ványára a közgyűlés Katoná László elnök
és vezető társainak az érdemeit jegyző-
könyvvel megörökítette. Ezután megtör-
tént a tisztújítás. Elnöknek Tamás József-
t választotta meg egyhangul a köz-
gyűlés. A tisztikar tagjai a következők
leltek: Alelnök: Jancsik József, pénztárnok
Kertész Géza, lí. pénztárnok Kirner Ró-
bert, jegyző Jancsik Mihály, lí. jegyző
Gulyás Sándor, ellenőrök Pettauer Imre
és Hainis Nándor. Választmányi tagok:
Nagy Sándor, Fehér Gusztáv, Kovács Mi-
hály, Hegedűs József, Gulyás József, Krá-
kovszki István, Szöllösi István, Kovács
Géza, Valóci Mihály, Molnár István, Nagy
József, Uhrin János, Révai Kálmán, Pettykó
József, Hegyesi Gyula, Csomor József,
Pampurik Nándor, Horváth István. A köz-
gyűlés legjellegesebb hangulatban Anker
Béla felszólalásával, majd a Himnus elénk-
lésevel véget ért.

Elveszett 1926. február hó 19.-én egy drb. III. oszt. katonai érdemkereszt, a megtalálót kérjük a kiadóba beszolgáltatni.

A. M. K. E. „Salgótarjáni-Osztály”.
nak kiadású kiadványok programja 1926-ik évre:
1.) Május 2-án Somosköp-Salgóvára, vezető:
Dr. Förster Kálmán. Indulás vonattal a
főteri állomásra reg. 6 ó. 43 p. 2.) Május
16-án a bárnai Nagyök, vezető: Ka-
rattur Antal. Indulás a zagyvai rakodóról
reg. 6 órakor. 3.) Május hó 30-án Gá-
lyatető, vezető: Liptay B. Jenő. Indulás
vonattal a főteri állomásra reg. 5 órakor.
4.) Junius hó 13-án Szentkut, vezető: Galgó
József. Indulás vonattal a főteri állomá-
sra reg. 5 órakor. 5.) Junius hó 27-én

Szilvaskő, vezető: Puschmann Gyula. Indulás a salgói kaputól reg. 7 órakor. 6.) Julius hó 11.-én Sirokvára, vezető: Kimpian Gyula. Indulás vonattal a főtéri állomásról reg. 5 órakor. 7.) Julius hó 25.-én Karancs, vezető: Szántay István. Indulás vonattal, a főtéri állomásról reg. 6 ó. 43 p. 8.) Augusztus hó 8.-án Parad, vezető: Elsner Gusztáv. Indulás vonattal a főtéri állomásról reg. 5 órakor. 9.) Augusztus hó 22.-én Ágavár, vezető: Zamecsnik Hele. Indulás mint fentebb. 10.) Szeptember 5.-én Hollókő-vára, vezető: Kaszper Kálmán. Indulás mint fentebb. 11.) Szeptember hó 19.-én Pécskő, vezető: Dr. Halayk Zoltán. Indulás a főtéri állomásról reggel 8 órakor. 12.) Október hó 3.-án Gályatető, vezető: Rokfalussy Lajos. Indulás vonattal a főtéri állomásról reggel 5 órakor. Részletes terv „A Munka” című lapban, valamint hirdető helyeinken lesz idejkorán olvasható. — A központ és tájékoztatók csatlakozását szívesen vesszük, minden tag vendégét is Hozhat magával. — Elemzéséről ki-ki maga gondoskodik. Nagyszámu szíves részvételt kér az elnökség. Kérjük a nem hivatalos turnáknak a bejegyzését is a turakönyvbé, mely a rendőrségen Csics László tagtársunknál van. A turabizottság nevében: Dr. Pitta Lipót r. tanácsos, elnök. Csics László jegyző.

Meghívó. A Salgótarjáni és Vidékei Műhelyszegélyt 1926. évi március hó 14-én, vasárnap d. u. 4. órakor a városháza tanácstermében megtartandó rendkívüli közgyűlésre. Tájégsorozat. 1) Előnöki megnyitó és jegyzőkönyv hitelesítéskiküldése. 2) Jegyzőkönyv felolvasása. 3) Jelentés a folyó ügyekről. 4) Alapszabályok módosítása. 5) Eberlein Antal előadása. 6) Az Országos Műhelyszegélyesületnek tárgyalása. 7) Indítványok. 8) Ezsmecserre és vita. 9) Előnöki zárás. Gyűlés után társas vacsora Kiss Gyula vendéglojében. Egy teríték ára 20.000 K. Ugy a gyűlésen, mint a társas vacsorán vendégeket is szivesen látunk. A vacsorán való részvétel legkésőbb március 10-ig bejelentendő az egyesület titkáranál.

ratának bűnhődni kell. Értethető, ha ilyenben fogja magát valaki politikai megnyilvánulások határához. Jól tudja, hogy kell forradalmat csinálni, a bolsevizmát ép úgy tudják hogyan kell azt levernii. Külföldre utazónak biztosítotték kell magukat, hogy ne legyenek ott. Közelálló személyek maradnak vissza kezessé. Könnyen adnak szovjet hatóságok Olaszországba szülő vízumokat, míg más országba kommunista utlevelet jóformán alig adnak ki. Nevezetes az „expressz” bíróság, mely néhány órán belül folytat le egész eljárásokat és halálos ítéletet mondhat. Moszkva fél lakosága zsidó. A legfőbb állások zsidók töltik be. Ugy a kormányzatban, mint a közgazdaságban. Az antiszemitizmus elemi tárgya érvel el azért a lelkekben. Mindenütt pogromokat szeretnének. Mindazonáltal a kormány nagy szabású zsidó telepítéseket folytat. Az utolsó évben több mint 60.000 zsidót kolonizált Krimben. Óriási gazdasági területhez juttatta őket. Gondoskodott a kormány teljes élő és holt leltár rendelkezésre bocsátásáról. De nemcsak ez, hanem az adók teljes elengedésével és pénzbeli segítségek által hathatós módon támogatta az új telepítvényeseket. Ezen pénz, melyek végeredményben hatalmas összeget tesznek ki, eredete azonban nem a kormány kasszájára vezethető vissza: az özszegek gazdag amerikai zsidók adomái, melyek így a cionizmus magasabb céljait szolgálják.

Sikerült a kommunista kormánynak az általa lehető nagyjából megteremtett felkarolt tudomány és művészet utján olyan helyeken, ahol aránylag sok külföldi fordult meg, a tényleges haladás és szervezés komolyabb képét nyújtania. Ez azonban csak máz. Kellemesebb küllemet adva arra lehet csak alkalmas, hogy az egy két napig ott tartózkodó idegent megtegyezze. Annál siralmasabb ellentétben áll azonban egy százmillió nép állati nyomorával és szenvedésével.

1918/1826. szám.

Hirdetmény

Az Országos Földbirtokrendező Bizottság Salgótarján r. t. város földmegváltása ügyében hozott 32.274/1925. O. F. B. illetve a 40.379/1925. O. F. B. sz. ítéletével az ítélet végrehajtását a szükség-

hez képest a tárgyalást vezető bíró közreműködésével a város tanácsára bízta.

Ennek alapján felhívja a városi tanács az érdekelt föld- és házhiánygyűlöket, hogy a tárgyaló bizottság által részükre megállapított föld, illetve házhiánygyűlő után az Országos Földbirtokrendezési alaphól előzetesen költsegek általánya, valamint a végrehajtással járó összes költsegek általánya fejében és pedig a házhiánygyűlők közül a hadirokkantak, hádiözvegyek és hadiárvak házhiánygyűlőként:

200 01 után 25 94 kg. buza árának megfelelő összeget 90 790 K-t, 300 01 után 25 31 kg. buza árának megfelelő összeget 92 085 K-t.

Más igénylők:
200 □ után 26:35 kg buza árának megfelelő összeget 91.875 K-t, a föld igénylők közül a hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárvaik 400 □ öl után 10.65 kg. buza árának megfelelő összeget 57.205 800 □ öl után 21.26 kg. buza árának megfelelő összeget 74.410.

Más igénylők (nem hadirokkantak stb.) 400 □ öl után 11.25 kg. buza árának megfelelő összeget 39.375 mai naptól számított 20 nap alatt, tehát f. év március hó 15-ig a város pénztárába fizessék le.

Ha azonban a birtokbaadás hónap-
jára megállapított váltáság buza ár az itt
számítás alapul vett 350.000 koronánál
magasabb lesz akkor a fentiek szerin-
t kiszámított költségjárulékokat birtokba-
adás után magasabb ár szerint ki kel-
vevénitjen.

Akik a költségeket a kitűzött háttér idő alatt le nem fizetik, azok az itele végrehajtása során a házihelyek, illetve földek kiosztásánál eszközlendő sorsbuzisban részt nem vehetnek, esetleg úgy fognak tekinteni, mint akik a ház hely, illetve földjuttatásról lemondanak.

A befizetendő költségekbe az igénylők által már előzőleg befizetett összegek beszámíttatnak.

Végül felhivom mindazokat, akik a nekik megítélt földről, vagy bázishelyről lemondanak, hogy ebbeli elhatározásukat 2 tanuval előttemező írásbeli nyilatkozatba foglalják és a nyilatkozatot a fenti határidő alatt a város főjegyzőjénél adják be. Salgótarján, 1926. február 23-án.

Dr. Förster Kálmán s. k.
polgármester.

Szovjet Oroszország.

Mezőgazdaság. A propaganda gondoskodik, hogy a szovjet áldását kürtölje sztejel a világban. Így a földnek felszántását a szegények között állandón hangsúlyozta a szovjet kormány. Tény, hogy nemcsak a föld tulajdon jogát változtatnának az államat illeti, hanem az is, hogy a földet a parasztnak meg kell művelnie, de oly magas adókulcs mellett, hogy az egész jövedelem felemészthetik. Legsúlyosabb adó az u. n. prodnógol. Ez természetbeni adó, mely az összes mezőgazdasági cikke kiterjed, egészen a tojásig és sajtig. E termékek egy része arányosan szolgáltatódnak be mindenki által ellenérték nélkül. A nagykorú fiu pl. nem örökölt az apjától és nem is maradhat vele együtt, hanem földtulajlásban részesül. Az új birtok legtöbbször más kormányzósa területén van, esetleg több 100 km. távolságban a szülői háztól. E rendszer a kommunista államely ördögi tényeinek megvalósítása: elszakítják egymástól a családtagokat. Azoknak nem áll módjukban egymással érintkezni. Elhidegülnek egymástól. Az élet küzdelme a röghöz és gondhoz kötik az elszárazottat és így eléri a célt millió paraszt család fogalmának szétronbólását. Az ellenforradalmak szempontjából is értékes a szovjet politikai a fázisa. Messze vidékeken egymástól idegen és egymásközt kevert elem lakik. A bizalmatlan orosz paraszt nehezen acimatizálódik és bizalmatlan. Így tehát nem is fog érintkezést keresni oly tettek keresztülvételé céljából, amelyek majd ha csak tervek is, nyilvánosságra jutva fejébe kerülhetnek.

A régi nagybirtokot nem osztották fel a parasztság között. Állami funkcionáriusok között sajátították ki őket mezőgazdasági kísérleti állomások címe alatt.

!par.

A gyárak és műhelyek legnagyobb része még áll. Kb. 20 százaléka működik. Összesen hasonlóan nagy Trusztöbbségek vannak egyesítve. Ritka az, hogy egyes ipari vállalatok háboru előtti termelési színvonalát érték volna el. Pl. a moszkvai Ámo automobil gyár múlt évben összesen 3 kocsiat állított elő. Más azonban a vasutak helyzete. Kitűnő állapotban vannak és pontossággal bonyolítják le a forgalmat. Elérendő állapotban vannak a Vol-

gán közlekedő gőzösök. A bányáipar aránytermeléssel foglalkozik s ezen üzemek Szibériában teljes működésben vannak. A kaukázusi¹⁾ olajtermelés a békabeliek 50. százaléka. A nemzeti termelés s kisipar összes ágaiban mondhatni megsűnt. Vidéken csak legliszányabb import áru kapható. Moszkvában azonban megfizethetetlen és elsőrendű luxus áru kapható. Ezek megvásárlása csak a népbiztosok és gazdag zsidók privilégiuma.

Vallásügy, erkölcs.

Az egyház üldözésének mag van a maga eredménye. A vallásság messzenemöleg visszaszorul. Csak a régi generációk és a mezőgazdasági osztály apójak a vallásos érzelmet. Feltűnő a városi hitetlenség teljes közömbössége tekintetben. Tradíciókat és régi nemzeti szokásokat elejtették. A hitetlenség kommunizálására állami külön propaganda osztályok terjesztik a keresztényellenességet és tudományos korrupciót. Vallási ceremóniák, misék és templomok látogatása azonnal represszáliakkal jár. Pl. Az ifjúságot büntetésből az egyetemekről kirúják. Állami alkalmazottakat elbocsájtanak. A bűnnek rendszeres terjesztése már el-e mi iskolákban történik. Egész Orosz-ság szocialis életében óriási kihatással lesz a városi fiatal leányok erkölcselensége. A nyilvános erkölcselenségnek és a bűnnek minden megnyilatkozása napirenden van. 11 és 12 éves gyermekek fekszenek fertőző vérbakokban oly bűnök után, melyek a legfrinálabb öreget is megsértyenítik. Mindezek melegyága az ucca. Kémkedés, rágalmozás napirenden van. A szovjet óriási összegetek fizet az agent provokátoroknak csmányságokért, melyeket ártatlannal oroszokból szállítanak. Ezek dacára Moszkvában több titkos antibolszevista szervezet működik.

Általános észrevételek.

Megkérdeztük bizalmi emberünket, hogy lehet az, hogy ennyire gyűlölt regim ellen merényletet nem követnek el. Válasza ez volt: a cárizmus ellen politikai merényletet legrosszabb esetben halállal büntettek. Rendszerint azonban szibériai száműzetés volt a büntetés. De ma politikai bűncselekmény nem azt jelenti, hogy az illetőt halálra ítélik, hanem azt, hogy vele együtt rokonságain, közelállóiának és ba-

Szombat	Vasárnap	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
márc. 6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Operabáz fantomja		Szünet		Mámor rabjai		Szünet
kezdeté hétköznap este 8 órakor, vasár és ünnepnap délután 4, 6 és 8 órakor.						

**Hirdessünk: A
MUNKA
politikai
hetilapban!!**

Patentzárak üvegek megvétele
kerestetnek. Acélgyári Kaszinó.

Még nem tudja
hogy **ALTESSE** cigarettapapír
borítékjai
100.000 pengőt
érnek ?

Tegye el és küldje be május
14-ig mert akkor
osztjuk ki a jutalmakat.

Nem szerencsejáték!

Walter magántanfolyam
Budapest, VIII. Rákóczi ut 51. sz.

Előkészít: középiskolai,
összevont magánvizsgákra
érettségire, vidékieket is.

Tisztviselőknek nagy kedvezmény.

Egy szoba konyha butor eladó
Darabonként is. Cim a kiadóban.